

NÁVRH

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Správa Národního parku České Švýcarsko o vyhrazení míst k provozování horolezeckých sportů dle § 16 odst. 2 písm. n) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „ZOPK“) a o vyhrazení přístupových horolezeckých tras v klidovém území dle § 17 odst. 2 ZOPK

Správa Národního parku České Švýcarsko (dále jen „Správa NP“) jako orgán ochrany přírody příslušný podle § 78 odst. 3 písm. i) ZOPK, vydává ve smyslu § 16 odst. 2 písm. n), § 17 odst. 2, § 43 odst. 3 ZOPK a § 171 a následujících zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, toto

opatření obecné povahy,

kterým vyhrazuje místa k provozování horolezeckých sportů na území Národního parku České Švýcarsko (dále jen „NP ČŠ“) a zároveň vyhrazuje přístupové horolezecké trasy v klidových územích NP ČŠ.

Článek 1 Předmět úpravy

1. Správa NP tímto závazným opatřením obecné povahy (dále jen „opatření“) vyhrazuje na území NP ČŠ místa k provozování horolezeckých sportů, a to za podmínek uvedených v čl. 2 tohoto opatření.
2. Správa NP tímto závazným opatřením vyhrazuje přístupové horolezecké trasy v klidovém území NP ČŠ, a to za podmínek uvedených v čl. 3 tohoto opatření.
3. Za horolezecký sport se pro účely tohoto opatření považuje výstup na skalní objekt technikou volného lezení (dále jen „horolezectví“). Za horolezectví se nepovažuje zdolávání volného prostoru mezi skalními objekty prostřednictvím slackline.
4. Za přístupovou horolezeckou trasu v klidovém území se pro účely tohoto opatření považuje lesní cesta, lesní pěšina, nebo obdobná trasa vedená obvykle lesním porostem a označená v terénu horolezeckým značením dle standardizovaného systému Českého horolezeckého svazu. Přístupová horolezecká trasa je určena pro přístup ke skalním objektům. Je často vedena náročným terénem s vysokým převýšením a častými překážkami (padlé kmeny apod.), a proto se nejedná o běžnou turistickou cestu. Každý je povinen dbát své osobní bezpečnosti nebo bezpečnosti osob svěřených a přizpůsobit své jednání stavu přírodního prostředí na těchto pozemcích a nebezpečím v přírodě obvyklým.

Článek 2 Podmínky vyhrazení míst k provozování horolezectví

1. Prostorové a časové vymezení

- 1.1 K provozování horolezectví se vyhrazují skalní objekty uvedené v příloze č. 1 (dále jen „horolezecké objekty“), která je nedílnou součástí tohoto opatření.

1.2 Horolezecké objekty jsou vyhrazeny s těmito časovými vymezeními:

- A) celoroční horolezecké objekty
- B) horolezecké objekty otevřené od 1. 7. do 31. 1. kalendářního roku
- C) horolezecké objekty otevřené od 1. 9. do 31. 1. kalendářního roku

Konkrétní časové omezení u jednotlivých horolezeckých objektů je uvedeno v příloze č. 1.

2. Pravidla a zásady chování

Každý je povinen dodržovat tato pravidla a zásady chování a řídit se značením v terénu:

- 1.1 Na horolezeckých objektech a v jejich okolí je nutno chovat se šetrně, aby nedocházelo k poškozování přírody, tj. zejména není povoleno zasahovat do porostu na skalách nebo jejich okolí, odstraňovat kameny, dřeviny, zeminu a jinou organickou hmotu ze spár, terásěk a povrchu skal, a je nutno dbát na čistotu a pořádek.
- 1.2 K přístupu k horolezeckým objektům je nutno využívat pouze značených turistických stezek a horolezeckých přístupových tras (viz čl. 3 níže). Tam, kde není cesta vyznačena, je nutno volit takový přístup, aby nedocházelo k poškozování půdního krytu a erozi půdy. Pohyb po hranách masivů a skal není povolen.
- 1.3 Je zakázáno rušit klid a zejména rušit hnízdící ptáky.
- 1.4 V případě vyznačení míst hnízdění je nutno respektovat omezení stanovená Správou NP.
- 1.5 Provozovat horolezectví je povoleno pouze na suchých skalách a v době od východu do západu slunce.
- 1.6 Při provozování horolezectví není povoleno používání magnesia a jiných chemických a minerálních látek, které by měly sloužit ke zvýšení tření na skalách.
- 1.7 Při provozování horolezectví je zakázáno poškozovat nebo měnit povrch skal (např. dření skály při manipulaci s lanem, vysekávání chytů, poškozování voštin, popisování povrchu skály čísly, úmyslné ulamování zvětralé části skal atd.).
- 1.8 Lézt je možné pouze ve vhodné lezecké obuvi nepoškozující povrch skal nebo bos (tj. není vhodná běžná turistická obuv s tvrdou podrážkou). Jako jisticí prostředky lze používat pouze stávající fixní prostředky a textilní jisticí prostředky tak, aby nedocházelo k poškození skály a vegetace; používání jisticích prostředků poškozujících skálu je zakázáno (vklíněnce, frendy, skoby aj.). Veškeré jisticí prostředky nesmějí zůstat na výstupu na skále, tj. každý horolezec je povinen své jisticí prostředky po ukončení lezení odstranit.
- 1.9 Výše uvedená pravidla a zásady se odpovídajícím způsobem vztahují i na osoby doprovázející horolezce.

Článek 3

Podmínky vyhrazení přístupových horolezeckých tras v klidovém území

1. Prostorové vymezení

Přístupové horolezecké trasy vyhrazené tímto opatřením jsou vyznačené v mapové příloze č. 2, která je nedílnou součástí tohoto opatření.

2. Časové vymezení

Přístupové horolezecké trasy jsou vyhrazené s časovým omezením, které odpovídá časovému omezení stanovenému u konkrétních horolezeckých objektů vyhrazených tímto opatřením.

Tím nejsou dotčena jiná ustanovení zákona např. o zákazu nocovat v přírodě na celém území NP ČŠ nebo jiná omezení stanovená Správou NP (např. v období hnízdění).

3. Další pravidla

Po přístupových horolezeckých trasách je možné se pohybovat pouze pěšky. Každý uživatel přístupové horolezecké trasy je povinen dbát své osobní bezpečnosti a přizpůsobit svoje vybavení a pohyb na trase konkrétnímu stavu trasy (viz článek 1 bod 4).

Článek 4 Odůvodnění

Výchozí podklady:

1. Plán péče o NP České Švýcarsko (platnost 2009 – 2019) a návrh Zásad péče o NP České Švýcarsko (2020 – 2034) (*v té době ve fázi projednávání*)
2. Návštěvní řád Národního parku České Švýcarsko (vyhl. č. 1/2001 Správy NP České Švýcarsko ze dne 26. 6. 2001)
3. ČHS. Pravidla lezení v pískovcových skalních oblastech v Čechách. Dostupné také z: <https://www.horosvaz.cz/res/archive/058/010523.pdf?seek=1359717580>
4. Čermák, Lukáš. *Vliv sportovního horolezectví na poškozování pískovcových skal ČR se zaměřením na používání magnesia*. Praha, 2007. Diplomová práce. ČZÚ Praha, Fakulta lesnická a environmentální, Katedra biotechnických úprav krajiny. Vedoucí dipl. práce prof. Ing. Miloslav Janeček, DrSc.
5. Kůs, Lukáš. *Vliv použití magnézia při horolezecké činnosti na pískovce v chráněných územích*. Ústí nad Labem, 2005. Diplomová práce. UJEP Ústí nad Labem, Fakulta životního prostředí. Vedoucí dipl. práce Doc. Ing. Pavel Janoš, CSc.
6. Revize skalních objektů – podklad pro přípravu nového návštěvního řádu (materiál Správy NP zpracovaný na základě vlastního terénního šetření a žádosti ČHS) (2019)
7. Kočka P. (2014): Závěrečná zpráva z monitoringu lezeckých objektů na území Národního parku České Švýcarsko.
8. Nehasil D., Nehasil V. (2012): Jetřichovicko - horolezecký průvodce

AD vyhrazení míst k provozování horolezeckých sportů na území NP ČŠ

Horolezectví má v oblasti Česko – Saského Švýcarska již svojí dlouholetou tradici, počátky se datují do druhé pol. 19. stol. Od té doby se sportovní horolezectví stalo již nedílnou součástí turistických aktivit v oblasti a patří neodmyslitelně mezi lidské činnosti, která spoluutváří krajinu Labských pískovců.

Horolezectví jako jedna z tradičních turistických aktivit na území NP ČŠ bylo provozováno na základě návštěvního řádu platného od r. 2001. Návštěvní řád vyhradil skalní objekty a stanovil podmínky pro provozování horolezectví. Novela ZOPK účinná od 1. 6. 2017 změnila právní postavení návštěvních řádů (viz § 19). Ke dni 1. 6. 2020 pozbyde platnosti Návštěvní řád NP

ČŠ z roku 2001. Z tohoto důvodu Správa NP vyhrazuje tímto opatřením místa pro provozování horolezeckých sportů na území NP ČŠ.

Návrh vyhrazení míst k provozování horolezeckých sportů byl projednán a dohodnut s Radou NP ve smyslu § 20 odst. 3 ZOPK dne 21. 2. 2020.

Návrhu vyhrazení předcházela revize horolezeckých objektů, která proběhla v roce 2019. Revize byla zaměřená na zhodnocení platných podmínek a posouzení skalních objektů navrhovaných Českým horolezeckým svazem (ČHS) k vyhrazení. Správa NP vycházela z vlastního terénního šetření a dalších podkladů (viz výše). Byly hodnoceny především tyto aspekty:

- umístění - (klidové území – komentář níže, vzdálenost od přístupové cesty, přítomnost již povolených skalních objektů v místě apod.)
- geologické hledisko (zvláštnosti povrchu skály – např. prožeelnění, tvary mikroreliefu, tvrdost pískovce apod.)
- biologické hledisko (povrch skal porostlý mechem a jinou vegetací, evidované hnízdiště apod.)

S ohledem na míru horolezeckého využívání území NP ČŠ a zkušenosti z uplynulého období, Správa NP vyhrazuje horolezecké objekty v obdobném rozsahu jako bylo stanoveno v návštěvním řádu z roku 2001. Přísnější kritéria byla použita v případě klidových území.

Klidová území byla vymezena z důvodu ochrany citlivých složek přírody na nadměrnou návštěvnost; je proto snaha návštěvníky koncentrovat na turistické stezky, umožnit návštěvu atraktivních lokalit (Pravčická brána apod.), ale omezit pohyb osob ve zbývající části klidového území. Obdobný princip byl aplikován u horolezeckých objektů – umožnit přístup a lezení na historicky a horolezecky významných objektech, ale pouze za určitých pravidel (omezená doba lezení, stanovený přístup – někdy je nutné použít časově náročnější přístup než bylo zvykem apod.).

Pro vyhrazení k horolezectví nad rámec současného návštěvního řádu byly navržené objekty především v blízkosti cest (turistické nebo páteřní cesty), bez známek porostu na skále nebo v blízkém okolí. Zohledněna byla také blízkost hnízdiště (hnízdo nebo trhaniště).

Správa NP řešila otázku rozsahu a podmínek činnosti tak, aby vyhrazením míst k provozování horolezectví nedošlo k ovlivnění stavu předmětu ochrany v NP ČŠ. Přitom se soustředila především na ochranu hnízdních lokalit zvláště chráněných druhů ptáků a druhů, které jsou předmětem ochrany v Ptačí oblasti Labské pískovce (sokol stěhovavý, výr velký), a dále ochranu geomorfologie, především mikroreliefu skalních útvarů v NP ČŠ.

Komentář ke stanoveným podmínkám:

AD 1. Prostorové a časové omezení

S ohledem na zajištění klidu pro hnízdění ptáků v jarním období, bylo provozování horolezectví časově omezeno (povoleno pouze v období od 1. 7. do 31. 1.). Skalní objekty jsou místem hnízdění sokola stěhovavého, výra velkého a dalších ptačích druhů. Přestože Správa NP eviduje hnízdiště významných ptačích druhů (tj. předměty ochrany ptačí oblasti, zvláště chráněné druhy), nelze vyloučit hnízdění na jiných místech. Stanovení podmínky má preventivní charakter a týká se většiny vyhrazených skalních objektů. Výjimkou jsou objekty v okrajových partiích NP ČŠ nebo v těsné blízkosti frekventovaných cest a turisticky značených stezek.

Časové omezení bylo zvoleno na základě znalosti biologických nároků cílových ptačích druhů tak, aby v kritické zimní a jarní měsíce byl zajištěn potřebný klid pro zahnízdění. Správa NP i nadále počítá s aktivní ochranou zjištěných hnízdišť kombinací terénní práce a

administrativních opatření (označení hnízdních lokalit v terén, informování nejen horolezecké veřejnosti apod.).

V odůvodněných případech bylo vyhrazení omezeno na období od 1. 9. do 31. 1. Doba provozování horolezectví byla zkrácena na minimum z důvodu potřeby maximálního zklidnění předmětné lokality. Jedná se o turisticky atraktivní části NP ČŠ, kde je ve větší míře zaznamenáván nelegální vstup turistů a horolezců z německé strany hranice. Zároveň jde ale o území s výskytem ekosystémů citlivých na nadměrnou návštěvnost.

AD 2. Pravidla a zásady chování

Druhá část podmínek se týká vlastního způsobu provozování horolezectví v NP ČŠ. Podmínky vychází z platných *Pravidel lezení v pískovcových skalních oblastech v Čechách*, které jsou mezi horolezeckou veřejností známy a akceptovány. Podmínky směřují k maximální šetrnosti ve vztahu k přírodnímu prostředí (živé i neživé části): zamezení eroze povrchu skal, rušení živočichů a poškozování skalní vegetace.

Správa NP nepovolila používání chemických a minerálních látek, které by měly sloužit ke zvýšení tření na skalách (např. magnesium). Používání tzv. magnesia (chemické složení se liší v závislosti na výrobcí) je diskutovanou otázkou i mezi horolezeckou veřejností. Správa NP má k dispozici dvě odborné práce, které se věnují vlivu magnesia na pískovec. Citované práce neodhalily závažný vliv na vnitřní chemismus pískovce spojený s následnou degradací. Na druhou stranu ale připustily změnu ve fyzikálních vlastnostech (ucpávání pórů a následná změna rychlosti vysychání povrchu pískovce, vznik trhlin apod.).

V neposlední řadě uvažovala Správa NP vliv na krajinný ráz, kdy bílé skvrny na povrchu skály působí rušivým dojmem. Přestože pravidla ČHS obsahují pouze doporučení nepoužívat magnesium při lezení v pískovcových oblastech, Správa NP přistupuje k dané otázce s principem předchozí opatrnosti, protože žádná studie jednoznačně nevyloučila negativní vliv na pískovec. Magnesium je pouze podpůrný prostředek pro provozování horolezecké činnosti a je používán především při obtížnějších výstupech. Vyloučením používání magnesia při horolezecké činnosti není vyloučena činnost samá. S ohledem na širší souvislosti by mělo být v této otázce přistupováno stejným způsobem jako v sousedních chráněných územích (Národní park Saské Švýcarsko, NPR Kaňon Labe), kde je používání magnesia také vyloučeno.

AD vyhrazení přístupových horolezeckých tras v klidových územích NP ČŠ

Klidová území jsou definovaná ZOPK (§ 17) jako území s omezeným pohybem osob z důvodu umožnění nerušeného vývoje ekosystémů nebo jejich složek, které jsou citlivé na nadměrný pohyb osob a zranitelné vlivem rušivých vlivů s ním spojených. Pohyb v klidových územích je možný pouze po vyhrazených trasách a cestách kromě výjimek stanovených zákonem.

Na území NP ČŠ byla stanovena s účinností od 4. 3. 2020 klidová území s označením: KU01_NPCS - Soutěsky Kamenice a KU02_NPCS – Pravčická brána – Soutěska Křinice. Z důvodu zajištění možnosti vstupu do klidového území za účelem provozování horolezeckých sportů vyhrazuje Správa NP opatřením obecné povahy horolezecké přístupové trasy v klidovém území.

Návrh vyhrazení přístupových horolezeckých tras v klidových územích byl projednán a dohodnut s Radou NP ve smyslu § 20 odst. 3 ZOPK dne 20. 5. 2019.

Komentář ke stanoveným podmínkám:

Přístupové horolezecké trasy jsou vyhrazené s časovým omezením, které odpovídá časovému omezení stanovenému u konkrétních horolezeckých objektů vyhrazených tímto opatřením – odůvodnění výše.

Horolezecké přístupové trasy jsou vyhrazeny jako pěší stezky, ale pro účely zajištění přístupu k horolezeckým objektům. Tomu také odpovídá jejich charakter, způsob údržby, odpovídající vybavení a náročnost. To by měl vzít v úvahu každý, především běžná turistická veřejnost.

Vliv na EVL a PO

K záměru vyhrazení míst pro provozování horolezectví a vyhrazení horolezeckých přístupových tras v klidových území NP ČŠ vydala dne 27. 4. 2020 Správa NP stanovisko dle § 45i zákona (č. j. SNPCS 02706/2020), ve kterém vyloučila významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost Evropsky významné lokality České Švýcarsko a Ptačí oblasti Labské pískovce.

Na základě výše uvedeného a vyhodnocení dostupných podkladů rozhodla Správa NP tak, jak je uvedeno v článku 1 až 3 tohoto opatření obecné povahy.

Článek 5

Vyhodnocení připomínek uplatněných k návrhu OOP

(bude doplněno podle průběhu projednávání)

Článek 6

Rozhodnutí o uplatněných námitkách

(bude doplněno podle průběhu projednávání)

Článek 7

Účinnost a platnost

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti patnáctým dnem po dni vyvěšení veřejné vyhlášky.

Článek 8

Poučení

Podle § 173 odst. 2 správního řádu nelze proti opatření obecné povahy podat opravný prostředek.

Do opatření obecné povahy o zákazu vstupu z důvodu ochrany přírody, včetně příloh a odůvodnění může každý nahlédnout u Správy NP se sídlem v Krásné Lípě, Pražská 457/52.

„OTISK ÚŘEDNÍHO RAZÍTKA“

Ing. Pavel Benda, Ph.D.

ředitel

Přílohy:

1. Seznam vyhrazených horolezeckých objektů podle skalních oblastí
2. Mapová příloha – vyhrazené horolezecké objekty a vyhrazené přístupové horolezecké trasy podle skalních oblastí
 - A. Skalní oblast Hřensko
 - B. Skalní oblast Soutěsky
 - C. Skalní oblast Vysoká Lípa
 - D. Skalní oblast Jetřichovice
 - E. Skalní oblast Na Tokání
 - F. Skalní oblast Kyjov a Brtníky